

navržené srážky a žalovaný v žalobní odpovědi výslovně uznal, že má skutečně proti žalobkyni pohledávku, dokonce ještě vyšší, než žalobkyně ji v žalobě uvedla, totiž 58.249 Kč 72 h. Žalovaný namítá tuto celou vzájemnou pohledávku v žalobní odpovědi započtením proti zažalované pohledávce 35.681 Kč tvrdě, že tím celá zažalovaná pohledávka zanikla. Neuznává tedy žalovaný sám započtení co do 4.000 Kč, jak mu žalobkyně dopisem ze dne 7. července 1921 nabídla, tak že nějakému platnému odpočtu z doby před žalobou nemůže býti řeči. K námitce žalovaného bude teprve ve sporu samém rozhodnouti, zdali a do jaké míry má odpočet mezi zažalovanou pohledávku a vzájemnou pohledávku žalovaného nastati. Do té doby a pro otázku příslušnosti soudu vůbec jest sporná vzájemná pohledávka žalovaného jeho jménem v tuzemsku, čímž dána příslušnost dle Šu 99 j. n. Ostatně nečiní žalovaný o tom, že zanikl také zbytek jeho pohledávky, kterouž sám tvrdí a navzájem uplatňuje obnosem 58.249 Kč 72 h, pokud převyšuje zažalovanou pohledávku, žádné zmínky. Tímto přednesem jest zjištěno, že žalovaný uznává i nadále, že má proti žalobkyni i po úplném odpočtu zažalované pohledávky další pohledávku a to v takovém obnosu, kterým převyšuje jeho vzájemná pohledávka 58.249 Kč 72 h zažalovanou pohledávku 35.681 Kč. Skutečnost tato úplně stačí, by založila sudiště dle Šu 99 j. n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené rozhodnutí odpovídá zákonu a věci. Stěžovatel odkazuje se proto na jeho v podstatě správné odůvodnění a podotýká se na vývody stížnosti toto: Bydliště osoby jest tam, kde se usadila s prokazatelným nebo z okolností na jevo jdoucím úmyslem, trvale se tam zdržovati. Nerozhoduje proto, že má žalovaný u obchodního soudu v Brně zapsanu firmu se sídlem ve Svitavách, že tuto firmu oznámil dne 10. června 1919 ve Svitavách jako velkoobchod dřívím a že má ve Svitavách dům. Stěžovatel přehlíží, že firma jest pouze jménem, pod kterým obchodník v obchodě obchody uzavírá a jímž se podpisuje (čl. 15 obch. zák.), a že tyto okolnosti mohly by míti význam pro sudiště závodu (§ 87 j. n.), že však nejsou s to, založiti všeobecné sudiště dle Šu 66 j. n., které by ovšem sudiště majetku (§u 99 j. n.) vylučovalo. Že žalovaná strana má v tuzemsku majetek, plyne již z vlastního jejího přednesu, neboť sama tvrdí v žalobní odpovědi a přednesla to také při ústním sporném jednání dne 1. února 1923, že jí žalující strana dluží 58.249 Kč 72 h, tedy daleko více, než žalobou od ní žádá.

Čís. 2628.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Rozlukový důvod písm. g) Šu 13 rozl. zák. předpokládá, že duševní choroba byla tu ještě v době vyhlášení rozsudku prvního soudu. Dlouholetá duševní choroba, třebas již netrvala v době vynesení rozsudku, může býti důvodem hlubokého rozvratu manželství.

(Rozh. ze dne 15. května 1923, Rv II 271/22.)

Žaloba o rozluku manželství, již domáhal se manžel pro duševní chorobu manželky a hluboký rozvrat manželství, byla procesním soudem první stolice zamítnuta, v podstatě proto, že duševní choroby v době vynesení rozsudku již nebylo a že hlubokým rozvratem byl převážně vinen manžel. Odvolací soud rozloučil manželství, vysloviv, že ani ta ani ona strana nemá viny na rozluce. Důvod y: Jest přisvědčiti názoru prvního soudu, odvolatelem napadenému, že rozlukový důvod Šu 13 lit. g) rozl. zák. předpokládá, by duševní choroba trvala ještě v čase vyhlášení rozsudku první stolice. Plyne to jasně z doslovu zákona a z úvahy, že jest spravedливо, nepoutati nadále manžela k manželci, již 3 roky duševně chorému a dosud nevyлéčenému, ale že by se přičilo všem ethickým pocitům a praktickým potřebám, rozloučiti manželství, jež přetrvalo duševní chorobu manžela, trvavší 3 roky nebo ještě déle, když se chorý manžel uzdravil a není jiných příčin, aby manželství bylo rozloučeno. Nelze proto v tomto směru prvnímu soudci vytýkati nesprávné právní posouzení věci. Jest také přisvědčiti názoru prvního soudce, že mezi stranami je hluboký rozvrat manželství, pro který na nich nelze spravedlivě žádati, by setrvali v manželském společenství, a že na tomto rozvratu má vinu též sám žalobce. Ale nesprávně posuzuje napadený rozsudek věc, maje za to, že žalobce je tímto rozvratem vinen jen sám aneb alespoň převážně. Důkazu v tomto směru není. Není především důkazu, že žalobce rozvrat zavinil cizoložstvím, jehož se dopustil s Annou P-ovou, a zlým nakládáním se svou ženou, jež na něho dosvědčily Kateřina a Anna H-ovy, matka a sestra žalované, svědkyně ovšem nikoliv naprosto nepředpojaté. Všechny tyto události spadají totiž, jak i první soudce zjistil, do prvních let manželství. Avšak žalovaná žila přes to vše se žalobcem ještě do konce roku 1912 ve společné domácnosti, do které se vždy, když ji byla na nějaký čas opustila, pokaždé zase vrátila. Z tohoto návratu a dalšího spolužití nutno souditi, že se manželé zase vždy smířili a že žalovaná svému muži, pokud jí snad ublížil, odpustila. To platí zejména i o zmíněném a jediném dokazovaném cizoložství, ať už spadá, jak by bylo souditi z udání Anny H-ové, do první doby manželství či jak je usuzovati z udání Anny P-ové, do doby pozdější. V žádném případě nevyvodila žalovaná z této události důsledků a není nijak prokázáno, že právě toto cizoložství nebo ono zlé nakládání bylo příčinou, že žalovaná žalobce konečně opustila, a již se k němu nevrátila. Nelze proto právem míti za to, že hluboký rozvrat manželství nastal již v roce 1913 a že ho žalobce zavinil sám. Byl-li však již tehdy — byť i nikoli ještě hluboký — rozvrat mezi manželi, zavinila ho alespoň touž měrou i žalovaná, opustivši muže, byť i bez vlastní neb alespoň jí přičítatelné viny. Přihlíží-li se totiž k posudku soudních lékařů, podle něhož žalovaná, jsouc z otce — asi alkoholika — dědičně k psychosám disponována, upadla v rozhodné době třetí desítky svého věku v psychosu, jejíž příznaky — zejména i neklid a lpění na jistých nicotných představách — lékaři označují jakožto dementia praecox, t. j. předčasná ochablost psychická, nelze míti důvodných pochyb, že žalovaná již delší dobu před tím, než tato její choroba v roce 1914 a 1915 vypukla plnou měrou, projevovala chorobnou dráždivost a neklid a že tyto zjevy, jichž původu žalobce

přirozeně ani netušil, měly zhoubný vliv na svornost a soulad v rodinném žití, takže rozvrat manželský snad již do jisté míry tehdy začal. Naprostý rozvrat mezi manžely, následkem něhož již nebylo spravedlivě požadovati na manželích, aby setrvali v manželském společenství, nastal však podle názoru odvolacího soudu teprve, když choroba žalované vypukla plnou měrou, když odevzdána byla do ústavu choromyslných a k žalobci se již — skoro po celé desetiletí — vůbec nevrátila. Na tomto rozvratu však nemá podle názoru soudu druhé stolice žalobce převážné viny, alespoň nevyšlo nic na jevo, co by ho z toho usvědčovalo, jak § 13 lit. h) rozl. zák. předpokládá. Mohl se žalobce proto právem domáhati se rozluky manželství pro tento důvod rozlukový.

Nejvyšší soud nevyhověl dovoláním ani žalované ani obhájce manželského svazku.

Důvody:

Soud odvolací vyslovil v napadeném rozsudku, že rozlukový důvod §u 13 g) rozl. zák. předpokládá, že duševní choroba trvá ještě v čase vyhlášení rozsudku první stolice. Náзор tento napadá žalobce, poukazuje k tomu, že z doslovu zákona, jenž užívá času přítomného »trvá«, onen požadavek vyvozovati nelze, kdyžž zákon i při důvodu §u 13 f) užívá času přítomného: »vede-li«, ač by do jista bylo nesprávné, dovodovati, že důvod ten by mohl býti uplatňován jen tehdy, když manžel vede zhýralý život ještě v čase vynesení rozsudku první stolice. Náзору žalobcovu nelze přisvědčiti; slovní výklad není na místě, kde by odporoval duchu zákona. Tomu bylo by tak, kdyby v případě rozlukového důvodu §u 13 f) se kladla váha na přítomnou formu slovesa do té míry, jak snora uvedeno. V případě §u 13 g) má se věc jinak: není-li duševní choroba manželovy v době vynesení rozsudku, přičilo by se duchu zákona a bylo by nespravedlivě, manželství rozlučovati, jak správně odůvodnil rozsudek odvolací. Správnosti tohoto názoru svědčí ostatně i poslední věta §u 17 rozl. zák., jež vylučuje povolení rozluky po předchozím rozvodu, jestliže stav, v §u 13 g) uvedený, pominul. Správné také uznal rozsudek odvolací, že dlouholetá duševní choroba, třebaž netrvala až do vynesení rozsudku, může býti důvodem hlubokého rozvratu manželství. V tomto případě byla žalovaná teprve za sporu prohlášena zdravou, a bylo opatrovnictví pro duševní nepřičetnost, které na ni bylo uvaleno již usnesením ze dne 4. března 1916, zrušeno teprve za sporu; nad to vysvítá ze spisů, že žalovaná již před tím pro duševní chorobu byla v ošetřování v ústavu pro choromyslné, a ze spisů zemského soudu jde na jevo, že již v dubnu 1914 byla stížena touž duševní nemocí. Vzhledem ku povaze choroby nutno za to míti, že již před zjevným vypuknutím choroba ta se po delší dobu vyvíjela, nejsouc laickému okolí a tedy ani žalobci známa. Právem poukazuje odvolací soud k tomu, že různé a výstupy, k nimž v době té mezi manžely docházelo, měly zajisté puvod v tom, že manžel, nevěda o vyvíjející se chorobě, reagoval na chování se žalované jinak, než by byl činil, jsa si vědom duševního stavu žalované. Neshody, tím povstalé, jež již v roce 1914 vedly ku podání žaloby o rozvod, což dosvědčuje, že manželství již

tehdy bylo vážně otřeseno, mají tedy svou příčinu v oné chorobě duševní, a nebylo by správné, aby — jak dovolání obhájce manželského svazku míní — se choroba ta prostě odmyslila. Nedošloť k rozvratu manželství pro ojedinělé žduchnutí se strany žalobce ani pro jediný dokázaný fakt cizoložství, jenž ostatně spadá do prvních let manželství, nýbrž proto, že vlivem počínající a pokračující duševní choroby manželčiny byl porušen soulad a svornost rodinného spoluzití manželů, což se vyvrcholilo, když nemoc u manželky zřejmě propukla a ona byla odevzdána do ústavu pro choromyslné. Uváží-li se pak, že následkem vyličených poměrů manželské společenství po dlouhou dobu téměř celých deset let fakticky již netrvá, nelze než dojít k úsudku, že manželství to jest nadobro rozvráceno. Vycházel-li soud odvolací z tohoto správného posuzování věci, jest po stránce právní bezzávadným i výrok, že žalobce nemá na rozvratu manželství viny převážné, jež by mu odnímal právo z důvodu rozvratu domáhati se rozluky manželství, a možno i v tomto směru poukázati na správné odůvodnění napadeného rozsudku.

Čís. 2629.

Rukojemství nevyžaduje písemné formy, je-li samo o sobě obchodem; písemná forma jest však nezbytna, zajišťuje-li se jím pouze obchodní dluh.

Rukojemství, jež nebylo podstoupeno písemně, jest obligací naturální, jež napotomním písemným schválením stane se žalovatelnou.

Tím, že rukojmí původní ústní záruku dotvrdil písemně teprve za vyrovnacího řízení hlavního dlužníka, neprohřešil se proti předpisu Šu 47 vyr. ř.

(Rozh. ze dne 15. května 1923, Rv II 510/22.)

Žalovaný zaručil se žalobci za dluhy firmy E. W. nejprve ústně a po zahájení vyrovnacího řízení o jmění firmy E. W. též písemně. Žalobě o zaplacení zaručeného dluhu o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení rozepře spatřuje žalovaný v tom, že první soud neuznal, že záruka žalovaného za firmu E. W. byla dle Šu 47 vyr. ř. neplatná. Názoru žalovaného nelze přisvědčiti. Podle Šu 47 vyr. ř. by záruka žalovaného byla neplatnou jen tehdy, kdyby ji žalovaný byl převzal za vyrovnacího řízení. Tomu tak není. Vyrovnávací řízení o jmění firmy E. W. bylo zahájeno teprve 25. září 1920. Obě písemná prohlášení, která žalovaný o své záruce žalující firmě vydal, byla vydána sice za vyrovnacího řízení (dne 22. listopadu 1920 a 23. prosince 1920), těmito prohlášeními nebyl však rukojemský závazek teprve založen, nýbrž jenom stávající rukojemský závazek potvrzen. V obou prohlášeních se uvádí, že se žalovaný zaručil za dluh firmy vůči zástupcům žalující společnosti již při jednání o vyrovnání pohledávky 1,299.054 Kč 10 h, a v prohlášení z 23. prosince 1920 se výslovně potvrzuje, že se tak stalo již v polovici srpna 1920. Totéž dosvědčili svědci, dle jejichž výpovědí nemůže býti